

جمله های صحیح و غلط را مشخص کنید

- ۱- مورخان برای آگاهی از چگونگی وقوع رویدادهای گذشته به منابع مختلفی رجوع می کنند.
- ۲- سنت تاریخ نویسی عمومی از قرن سوم هجری قمری آغاز و تا دوره ی صفوی تداوم یافت.
- ۳- اندرزنامه ها بیشتر حاوی موضوعاتی درباره ی شیوه ی کشورداری و مناسبات حکومت و مردم اند.
- ۴- اسناد بر جای مانده از دیوان های حکومتی سلسله ها از منابع و مراجع مهم تاریخی محسوب می شوند.

گزینه ی صحیح را از جدول سمت چپ انتخاب نموده و در جلوی هر سوال بنویسید

الف) از مهم ترین و مشهورترین تاریخ های عمومی	۱- تاریخ سیستان
ب) از معروف ترین آثار تاریخی محلی	۲- کتاب فتوحات شاهی
پ) از برجسته ترین آثار تاریخ های سلسله ای	۳- تاریخ طبری
ت) معروف ترین و مهم ترین دایره المعارف جغرافیایی	۴- معجم البدان
	۵- کتاب التاجی فی اخبار الدله الدلمیه

در سئوالات چهار گزینه ای زیر پاسخ صحیح را مشخص کنید.

۱- کدام گزینه جز منابع غیر نوشتاری محسوب نمی شود؟

الف) محوطه ها و بناهای تاریخی   ب) سیاست نامه ها و اندرزنامه ها   پ) آثار شفاهی   ت) ابزارها و وسایل دست ساخته انسان

۲- از کهن ترین تاریخ های عمومی به زبان فارسی کدام گزینه صحیح می باشد؟

الف) تاریخ جامع التواریخ   ب) تاریخ روضه الصفا   پ) تاریخ بیهقی   ت) تاریخ بلعمی

۳- انگیزه اصلی نویسندگان این دسته از کتاب های تاریخی، ثبت و ضبط رویدادهای تاریخی، بیان ویژگی های جغرافیایی و اقتصادی و نگارش زندگی نامه مفاخر و مشاهیر بوده است؟

الف) تاریخ های عمومی   ب) تاریخ های محلی   پ) تاریخ های سلسله ای   ت) تاریخ های تک نگاری

۴- سرودن منظومه های حماسی و تاریخی از دوره ..... رواج و رونق بسیاری یافت.

الف) صفاریان   ب) سلجوقیان   پ) مغولان   ت) صفویه

۵- در کدام یک از گزینه های زیر اطلاعات مفیدی از زندگانی اجتماعی مردم ایران نسبت به دیگر منابع ارائه شده است؟

الف) تاریخ های عمومی   ب) تاریخ های محلی   پ) ادبیات و متون ادبی   ت) سفرنامه ها

جاهای خالی را با کلمات مناسب کامل کنید

- ۱- آثار برجای مانده از انسان ها و جوامع گذشته مورخان را در زمینه..... و..... گذشته ها کمک می کنند.
- ۲- بررسی ابزارها و وسایل دست ساخته انسان به طور خاص در قلمرو دانش هایی چون..... ،..... و هنر قرار می گیرند.
- ۳- از تاریخ های عمومی مشهور می توان به کتاب جامع التواریخ تألیف..... که در حدود سال ۷۱۰ ق در عهد..... نگارش آن به پایان رسید، اشاره کرد.
- ۴- از مشهورترین تک نگاری ها می توان به..... تألیف ابن عربشاه درباره تیمور اشاره کرد.
- ۵- از برجسته ترین منظومه های حماسی و تاریخی، اثر گران سنگ و بلند آوازه..... است.
- ۶- سفرنامه های افرادی مانند..... و..... در عصر صفوی حاوی اطلاعات بسیار مفیدی درباره تاریخ ایران هستند.
- ۷- نوشته های جغرافیایی با عنوان مشترک..... اطلاعات بسیار با اهمیتی در مسائل مختلف ارائه می دهند.
- ۸- بسیاری از شاعران مانند.....، شاعر دوره سلجوقی در قصیده.....، به خوبی اوضاع سیاسی، اجتماعی و فرهنگی زمان خود را نقد کرده است.
- ۹- اندرزنامه ها بیشتر به اخلاق کشورداری و مناسبات اخلاقی..... و..... می پردازند.

به سوالات زیر پاسخ کوتاه دهید

- ۱- منابع غیر نوشتاری به چند دسته تقسیم می شوند؟
- ۲- از مکان های تاریخی یاد شده در کتاب که هر کدام به عنوان بستر وقوع یک رویداد تاریخی به شمار می روند، دو مورد را نام ببرید.
- ۳- تمام دست ساخته های انسانی بازمانده از گذشته گواه روشنی بر چه چیزهایی از پیشینیان ما هستند؟
- ۴- کتاب تاریخ عالم آرای عباسی تألیف اسکندر بیگ ترکمان مربوط به کدام دوره از تاریخ ایران می باشد؟ و در زمره کدام نوع از تاریخ نگاری ها محسوب می شود؟
- ۵- از کتاب های جغرافیایی که در پژوهش های تاریخی از آنها می توان استفاده کرد، دو مورد را نام ببرید.
- ۶- کتاب های سیاست نامه ای حاوی چه موضوعاتی هستند؟

به سوالات زیر پاسخ کامل دهید

- ۱- مورخان از چه راه هایی قادر به شناخت ، تحلیل و تفسیر رویدادها و تحولات گذشته هستند؟
- ۲- مورخان برای آگاهی از چگونگی وقوع رویدادهای گذشته به کدام منابع مختلف رجوع می کنند؟
- ۳- مورخان از آثار برجای مانده از انسانها و جوامع گذشته ، به چه مواردی در گذشته آگاهی می یابند؟
- ۴- از مهم ترین آثار و بناهای تاریخی که از منابع و مراجع پژوهش درباره ی گذشته های دور و نزدیک محسوب می شوند، چند مورد را نام ببرید.
- ۵- منظور از آثار شفاهی در منابع غیر نوشتاری چیست؟
- ۶- مراجع و منابع نوشتاری تاریخ اسلام و ایران دوره ی اسلامی تا دوره ی صفویه به چند دسته تقسیم می شوند؟
- ۷- ویژگی های تاریخ های عمومی را بنویسید.

- ۸- نگارش کدام نوع تاریخ نگاری از دوره ی تیموریان در ایران مرسوم شد؟ هدف نویسندگان این نوع کتاب ها چه بود؟
- ۹- نوشته های جغرافیایی حاوی چه نوع اطلاعاتی با اهمیتی هستند؟
- ۱۰- چرا متون نظم و نثر ادبی، گونه مهمی از منابع تاریخی محسوب می شوند؟
- ۱۱- کتاب های سیاست نامه ای در چه زمینه هایی اطلاعاتی سودمندی ارائه می کنند؟
- ۱۲- از نوشته های روی سکه ها چه اطلاعاتی می توان به دست آورد؟

درس ۲ روش پژوهش در تاریخ؛ بررسی و سنجش اعتبار شواهد و مدارک

جمله های صحیح و غلط را مشخص کنید

- ۱- مهم ترین رسالت مورخان، تلاش برای فهم دقیق رویدادهای گذشته است.
- ۲- شاید یکی از معایب تاریخ نگاری ترکیبی این باشد که نویسندگان هیچ نظری درباره خبر ارائه نمی دهند.
- ۳- یکی از نمونه های تاریخ نگاری بر اساس موضوع محوری کتاب طبری است.
- ۴- امروزه بهره برداری از دستاوردهای مطالعات بین رشته ای در جهان رو به افزایش است.

گزینه ی صحیح را از جدول سمت چپ انتخاب نموده و در جلوی هر سوال بنویسید

۱- بلاذری	الف) از برجسته ترین چهرهای تاریخ نگاری روایی
۲- محمد بن جریر طبری	ب) از برجسته ترین چهرهای تاریخ نگاری ترکیبی
۳- ابوعلی مسکویه	پ) از برجسته ترین چهرهای تاریخ نگاری تحلیلی
۴- ابن عربشاه	

در سئوالات چهار گزینه ای زیر پاسخ صحیح را مشخص کنید.

۱- علت سفرهای علی بن حسین مسعودی نویسنده کتاب مروج الذهب و معادن الجواهر چه بوده است؟

- الف) برای بررسی درستی یا نادرستی برخی از اخبار و گزارش های تاریخی
- ب) برای جمع آوری اخبار و حکایات و روایات
- پ) برای سیروسیاحت در اطراف واکناف عالم
- ت) برای تطبیق رویدادهای تاریخی با آیات قرآن

۲- در سال های اخیر نتایج تحقیقات کدام علم معیاری مناسب برای سنجش اعتبار اخبار تاریخی محسوب می شود؟

- الف) شیمی   ب) فیزیک   پ) باستان شناسی   ت) زیست شناسی

۳- کدام توضیح در مورد تاریخ نگاری روایی صحیح است؟

- الف) شخص مورخ روایت های مختلف و متعددی را درباره یک موضوع واحد با ذکر اسناد بیان می کند
- ب) مورخ به جای ذکر همه روایات در باره یک موضوع، با مطالعه آنها و ایجاد مشابهت یک گزارش تنظیم می کند.
- پ) مورخ ضمن ارائه و جمع بندی ترکیبی از روایات در باره یک رویداد، خود نیز به بررسی و تبیین علل آن حادثه می پردازد.
- ت) پژوهش ها و داده های سایر علوم نظیر جامعه شناسی تاریخی، جغرافیای تاریخی در زمینه نگاری مورد ارزیابی قرار می گیرد.

۴- اگر مورخی در نگارش تاریخ، حوادث سال ۱۶۱۰ را گزارش کند، شیوه نگارش وی بر چه اساسی است؟

الف) روش سال شماری

ب) روش موضوعی

پ) روش ترکیبی

ت) روش روایی

جاهای خالی را با کلمات مناسب کامل کنید

- ۱- نقد یک خبر تاریخی که در حقیقت همان ..... و ..... خبر محسوب می شود.
- ۲- یکی از مهم ترین و مؤثرترین معیارهای سنجش درستی یا نادرستی یک گزارش تاریخی بررسی مطابقت یا عدم مطابقت آن با ..... است.
- ۳- خبر و روایتی که فاقد ..... و ..... دقیق و مشخص باشد از اصالت و اعتبار کافی برخوردار نیست.
- ۴- در تاریخ نگاری روایی در آغاز برای ثبت و ضبط ..... و ..... به کار گرفته می شد.
- ۵- در روش تاریخ نگاری ..... مورخ با مطالعه همه ی روایت ها، یک گزارش واحد از آنها را تنظیم می کند.
- ۶- از برجسته ترین آثار تاریخ نگاری تحلیلی می توان به کتابهای ..... و ..... اشاره کرد.

به سوالات زیر پاسخ کوتاه دهید

- ۱- نقد یک خبر تاریخی که در حقیقت همان اعتبار سنجی و بررسی خبر محسوب می شود، در چند مرحله انجام می شود؟
- ۲- یکی از کارهای مورخان در نقد روایت کننده این است که چه فاصله ی زمانی بین راوی و خبر وجود دارد. یعنی چه؟
- ۳- کدام یک از مورخان نامی عدم مطابقت یک روایت تاریخی با عقل را، دلیلی بر بطلان و نادرستی آن می دانستند؟
- ۴- دو رکن مهم یک رویداد تاریخی کدامند؟
- ۵- امروزه پیشرفت های کدام علوم نقش بسزایی در تعیین اصالت و اعتبار اسناد و اخبار تاریخی ایفا می کنند؟
- ۶- انواع روش های تاریخ نگاری را ذکر کنید.
- ۷- مورخان در دوران اسلامی گزارش ها و نوشته های خود را به دو روش تنظیم و ارائه می کردند، آن دو روش را نام ببرید.

به سوالات زیر پاسخ کامل دهید

- ۱- در مرحله سنجش اعتبار و نقد روایت کننده پژوهشگران و مورخان چه موضوعاتی را مورد بررسی قرار می دهند؟
- ۲- مقایسه و تطبیق با سایر منابع و شواهد، روشی سودمند در جهت تعیین اعتبار اخبار و اسناد است آن را توضیح دهید.
- ۳- معایب و محاسن تاریخ نگاری روایی و ترکیبی را بنویسید.
- ۴- ویژگی های تاریخ نگاری تحلیلی را نوشته و برجسته ترین کتب تاریخی در این روش را نام ببرید.